నిజం

రామనాథం యింట్లో అడుగుపెట్టే సమయానికి పక్క వాటాలోంచి కేకలు, బొబ్బలు, చిన్న పిల్లల ఏడుపులు విని పిస్తున్నాయి. రామనాథం పార్వతిని పిలిచి....

"ఏవిటి! ఏం జరిగింది?" అన్నాడు.

"మరేమో? ఆ పిల్లాడు ఎంతపని చేశాడనుకున్నారూ" అంటూ అసలు విషయం చెప్పకుండా పార్వతి సాగ తీస్తుంటే అతనికి చిరాకేసింది. కాని విషయం తెలుసుకోవా లనే వుత్సాహంలో—

"ఏం చేశాడేం?" అన్నాడు మళ్ళీ.

"అలమారులో పదిరూపాయలు పెడితే, అవి తీసుకు వెళ్ళి ఏవో కొనేసుకున్నాట్ట. డబ్బంతా తీసుకుని మిఠాయిల వాడు రెండు మిఠాయిలు పెట్టి పంపాడుట. ఇప్పుడే చూసు కున్నారు. రామరామ-ఆ పిల్లాడిని అలా కొడుతున్నారు గంటనుండీ.

పార్వతి ఒగరుస్తూ కథ ముగించింది. రామనాథం అటూ యిటూ పచార్లు చేస్తూ బట్టలు మారుస్తూ పక్క యింట్లోంచి వచ్చేమాటలు, ఏడుపులు, దెబ్బలు వింటున్నాడు.

ఆ పిల్లాడిని కొడుతుంటే మిగిలిన పిల్లలుఘొల్లుమంటున్నారు. భార్య అడ్డుపడుతూ పిల్లాడిని తిడుతూ ఏడుస్తోంది.

వీళ్ళనీ, వాళ్ళనీ అడగ్గా ఆ పిల్లాడు మిఠాయి బండిలో ఏవో కొనుక్కుంటుంటే చూశామని చెప్పారు.

కాని ఎంత డబ్బు యిచ్చాడో మాత్రం ఎవ్వరూ చూడలేదు. అయినా ఆ బండి వాడికే యిచ్చి వుండాలని అందరూ నిర్ధారణ చేశారు. ఆ బండిని, బండివాడినీ గుర్తు పట్టగలమని కొంతమంది భరోసాకూడా యిచ్చారు.

ఆ పిల్లాడు చేతినిండా వాతలతో వీపునిండా చేతి గుర్తులతో సన్నగా ఏడుస్తూ వరండాలో పడుకున్నాడు. రామనాథం వాడి దగ్గరకెళ్ళి చూశాడు. ఒళ్ళు వేడిగా వుంది.

రేపు వుదయం పది పదకొండు గంటలప్పుడు ఆ మిఠాయి బండి వస్తుందనీ, అప్పుడా విషయం తేల్చి పది రూపాలు దక్కించుకోవాలని భార్యా, భర్తలు ఆ నాటికి పిల్లాడిని కొట్టడం ఆపారు. ఆవిడ మాత్రం అందరి దేవుళ్ళకీ మొక్కింది. ఆ బండివాడిని నానా శాపనార్థాలు పెట్టింది. పిల్లాడికిది స్వంతంగా వచ్చిన బుద్ధి కాదనీ, ఎవరో చెపుతున్నారనీ, వెనుక వుండి యిలా చేయిస్తున్నారనీ, తన కొడుకు లక్ష వరహాలు ఎదురుగా పెట్టినా ముట్టుకునే రకం కాదనీ చాటింది. సహవాసాలు అలాంటివి అని వాపోయింది. అందర్నీ కలిపి తిట్టింది ఆ రోజు భోజనం మానేసింది.

తెల్లవారితే ఆదివారం అనగా ఆ యింట్లో అంతా నిశ్శబ్దంగా, విచారంగా గడిచిపోయింది. ఎలా తెల్లవారిందో ఏం జరిగిందో మరునాడు లేస్తూనే ఆమె కాఫీలు మాత్రం పూర్తిచేసి వీధి అరుగుమీద కూర్చుంది.

ఆ బండివాడికోసం నిన్న గుర్తుపట్టగలనన్న పదేళ్ళ పాపని కూడ తీసుకొచ్చి తన పక్కన కూర్చోపెట్టుకుని వీధి అందరికీ జరిగిన విషయాన్ని వివరించడం మొదలెట్టింది.

రామనాథం కాఫీ తాగి వరండా మీదకి చేరాడు.

తొమ్మిదిన్నర కావస్తోంది. ఎండ చుర్రుమంటోంది. ఆ యిల్లాలు మాత్రం అలాగే అరుగుమీద కూర్చుని ఆ మాటా యీ మాటా చెప్తూ ఆ గుర్తు పట్టగలనన్న పిల్లని వెళ్ళిపోకుండా కాపాడుకుంటోంది. తన కొడుకుని కూడ దగ్గరగా కూర్చోపెట్టుకుని వుండి వుండి వాడ్ని తిట్టుతూ, అక్కడికీ కోపం తీరక ఒక మొట్టికాయ వేస్తోంది. మిగిలిన పిల్లలు ఆకలిగా వుందో ఏమో అటూ యిటూ బిక్క ముఖాలేసుకుని తిరుగుతున్నారు. ఇంతకీ చిత్రం ఏమిటంటే ఆ ఇంటాయన మాత్రం స్థిమితంగా కుర్చీలో కూర్చుని ఏదో ఇంగ్లీషు నవల చదువుకుంటూన్నాడు. ఆయన్ని చూస్తే "ఈయనేనా నిన్న పిల్లాడ్ని చావబాదినవాడు" అనిపించింది. నుదుటి మీద చెమట కొంగుతో తుడుచుకుంటూ సూటిగా

వీధి చివరికి చూస్తోంది ఆమె. రామనాథానికి ఆశ్చర్యం వేసింది. ఆ యిల్లాలు ఏ విధంగానైనా ఈ విషయం సాధించి తీరుతుంది అనుకున్నాడు.

అసలు యింతకీ ఆ కుర్రాడు పదిరూపాయల నోటు బండివాడికి యిచ్చాడో లేదో - వాడు మళ్ళీ ఇటు వస్తాడా? వచ్చినా వీళ్ళ డబ్బు తీసుకున్నానని ఒప్పుకుంటాడో ఒప్పుకోడో.

పదిన్నర కావస్తోంది. దూరంగా గంట మ్రోగిస్తూ వస్తూన్న జయపూర్ స్వీటున్న బండిని చూడగానే ఆ పదేళ్ళ పిల్ల చెంగున లేచి "అదిగోనండి అత్తయ్యగారూ ఆ బండి వాడే. అందులోనే కొన్నాడు మన రాము మిఠాయి" అంటూ అరిచింది. నిరీక్షిస్తున్న ఆ యిల్లాలు, ఇంట్లోకి పరుగుపెట్టి ఆయన చేతిలో పుస్తకం లాక్కుని పక్కనపెట్టి "ఏమండీ ఆ బండివాడు వస్తున్నాడు. కాస్త దబాయించి అడగండి" అంది.

పిల్లలంతా గలగలమని బయటికి వచ్చారు. రామనాథం ఉత్సుకతతో గేటు దగ్గరకొచ్చి నిలబడ్డాడు.

పక్కింటాయన చేతిలో ఉన్న పుస్తకం క్రిందపెట్టి లుంగీ గట్టిగా కట్టుకుని బయటకు తొంగిచూశాడు. పిల్లలు గోలగా అరుస్తూ ఉండడంతో చుట్టుపక్కల యిళ్ళలోని వాళ్ళుకూడా బయటికి వచ్చారు — మొత్తానికి.

భార్యా భర్తలు ఇద్దరూ ఆ బండికి ఎదురువెళ్ళి అతన్ని పట్టుకున్నారు.

“ఏమయ్యా నిన్న చిన్నపిల్లాడిని చేసి పదిరూపాయిల కాయితం తీసుకుంటావా? నడు — ముందుపోలీస్ స్టేషన్‌కి నడు” అంటూ కేకలు వేయటం మొదలుపెట్టాడు యింటాయన.

“చూడు నాయనా! పాపిష్ఠి డబ్బుకోసం నువ్వు అలా-చేశావు కానీ నా బిడ్డ ఎన్ని దెబ్బలుతిన్నాడో చూడు ఇలా చూడు. తెలియక పిల్లాడు పదికాయితం తెస్తే మాత్రం తీసుకుంటావూ. ఆ విధంగా సంపాదించిన డబ్బు ఏం నిలుస్తుంది బాబూ! నిలవదు నాయనా! ఈ డబ్బు ఇవాళ వుంటుంది రేపు పోతుంది. న్యాయంగా బ్రతకాలి. అన్యాయం ఎన్నాళ్ళో నిలవదు” అంటూ ఆమె గ్రుక్క తిప్పుకోకుండా నీతులు వల్లిస్తుంటే, తెలుగు భాష బాగా తెలియని ఆ మార్వాడీ కుర్రాడు నోరు తెరిచి చూస్తున్నాడు. అతనికి అర్థమైంది పది రూపాయల కాగితం తను తీసుకున్నట్లు అంటున్నారు. అంతే తెలిసింది. మిగిలిన పెద్ద పెద్దమాటలు అతనికి అర్థం కావటం లేదు.

“ఏయ్! ముందు పదిరూపాయలు ఇక్కడ పెట్టు లేక పోతే నిన్నూ నీ బండినీ పోలీస్ స్టేషన్‌లో పెట్టిస్తా.” ఆయన గట్టిగా అరిచాడు.

"నాకు మీరు చెప్పిన మాటలు తెలియదు మా నాయనగార్ని తీసుకువస్తా" అన్నాడు.

"మళ్ళీ వస్తావా నాయనా, మా మంచివాడవు. నిన్ను వదిలితే మళ్ళీ ఎందుకు వస్తావు ?" అంటూ ఆ యిల్లాలు బండిని గట్టిగా పట్టుకుంది.

"బండిని తీసుకుపోనుతల్లీ, మీకాడ పెట్టండి నేను పోయివస్తాను" అంటూ ఆ కుర్రవాడు బండిని ముందుకు పోనిచ్చి వాళ్ళింటిముందు ఆపాడు. రామనాథం ఇంకా చుట్టు పక్కలవాళ్ళు బండిచుట్టూ చేరారు. ఆ కుర్రాడు బండికి తాళం వేసి గుంపులోంచి బయటపడ్డాడు.

"దొంగ వేషాలు ! తీసుకునేటప్పుడు లేదుగాని - యివ్వాల్సివస్తే తండ్రిని తీసుకువస్తాట్ట" ఒకరి విమర్శ.

"ఏమోలెండి ! భాష తెలియదనుకుంటా, పైగా కుర్రాడు." ఒకరు సానుభూతి చూపించారు.

"అసలు ఆ కుర్రాడు కొన్నది ఈ బండిలోనేనా ?" అన్నారు మరొకరు అనుమానంగా -

"ఆ....ఆ....ఇదే మేము చూశాంగా" గుంపులోంచి రెండు మూడు కంఠాలు వినిపించాయి. రామనాథం ఆలోచిస్తూ నిలబడ్డాడు. ఆ మార్వాడీ కుర్రాడికి పదహారేళ్ళు వుంటాయి. తెల్లగా, అందంగా, అమాయకంగా, అతనిలో వున్న యింత కృత్రిమం లేదేమో అనిపిస్తుంది. మరి యింత

మంది కూడి ఆ బండివాడికే యిచ్చాడని అంటున్నారు ఏమో ! పది నిముషాలు గడిచేలోపు ఆ కుర్రాడు తండ్రితో సహా వచ్చాడు.

"ఏమిటండీ గొడవ - వాడికి ఎవ్వరూ పదిరూపాయలు యివ్వలేదు. యిస్తే మేము అన్యాయం ఎప్పుడూ చెయ్యం-"

"చాల్లేవయ్యా ఆ పిల్లాడు కొనుక్కుంటుంటే యింత మంది చూశారు. కాదనగానే సరా" అందుకున్నాడు.

ఆ యిల్లాలు ముందుకొచ్చి "నేను నాయనా ! పది రూపాయలు బొగ్గులకి యివ్వాలని గూట్లో పెట్టి పని చేసు కుంటూ వున్నాను. ఆ బొగ్గులవాడు రాలేదు. నేను మళ్ళీ మర్చిపోయాను ఒక గంట పోయి చూసుకుంటే ఏముంది ?"

"మాకు యివ్వలేదమ్మా యింకెక్కడైనా పారేసి నాడేమో అడగండి" అన్నాడా వ్యాపారి.

"ఇందులోనే కొంటుంటే మేముచూశాము గదయ్యా" ఒకాయన ముందుకొచ్చి దబాయించాడు.

చుట్టూ మగాళ్ళంతా చేరారు. ఆ వ్యాపారి ఏమను కున్నాడో ఏమో !

"ఈ దేశంలో మా వ్యాపారం లేని వూరంటూ లేదు. ఇలాంటి అన్యాయాలు చేస్తే మేమేం వ్యాపారం చెయ్యగలం సార్, మీరే చెప్పండి" అన్నాడు నలుగుర్నీ చూస్తూ.

రామనాథానికి అతని మాటల్లో నిజం వున్నట్లు అనిపించింది. కాని ముందుకు వచ్చి ఏమీ మాట్లాడ లేక పోయాడు. ఏదో పిరికితనం అతన్ని ఆవహించింది. అతని మనసుకి మాత్రం అనిపించింది. ఆ వ్యాపారి చెప్పింది నిజమని-దానికి సాక్ష్యం లేదు. వీధి వీధంతా ఏకమై ఒక్కుమ్మడిగా చేస్తున్న ఆరోపణ కాదనే ధైర్యం అతనిలో లేకపోయింది.

ఇంతలో ఆ యిల్లాలు ఒక అడుగు ముందుకు వేసి "నాయనా ! నువ్వు నమ్మినా నమ్మకపోయినా వెంకటేశ్వర స్వామి మీద ఒట్టువేసి చెప్తున్నాను. నేను పదినోటు ఇంట్లో గూట్లో పెట్టాను. ఈ కుర్రవెధవ తీశానంటున్నాడు. వీడు నీ దగ్గర మిటాయి కొంటుంటే చూశామని యింతమంది చెప్తున్నారు. ఇంకేం చెప్పను ?- నేనెందుకు అబద్ధం చెప్తాను -! చెప్పు" అంది. ఆ వ్యాపారి వక్కసారి ఆమెకేసి చూసి జేబులోంచి పదిరూపాయల నోటు తీసి -

"ఆ అమ్మగారు చెప్పారు గాబట్టి యిచ్చేస్తున్నా. కాని యిది నిజంగా నాకు నష్టం. మాకు ఇలాంటి రిమార్కు రాకూడదు. అందుకని యిస్తున్నాను. మరొక్కసారి చెప్పేది, యిది నాకు నష్టం. నేను తీసుకోకుండా యివ్వడమే" అన్నాడు—

స్వీటున్నబండి ముందుకు కదిలింది. జనం నలుమూలలకి చెల్లాచెదరై పోయారు. రామనాథంకి ఎందుకో నిజం ఓడిపోయి నట్లనిపించింది.

o o o

రామనాథం విసుగ్గా నడుస్తున్నాడు. రాత్రి బాగా పొద్దుపోయింది. వూరంతా నిశ్శబ్దంలో మునిగి వుంది. టైము పదకొండు కావస్తుంది. రామనాథం నడిచే రోడ్డుమీద పూర్తిగా జన సంచారం లేదు. దూర దూరంగా వీధిలైట్లు వెలుగుతున్నాయి. అతని మనసులో పొద్దున జరిగిన సంఘటనతో అలజడిగా వుంది. నాలుగురోజుల క్రితం జరిగిన మిఠాయి బండివాడి గొడవ కూడ మనసులో మెదులుతోంది. అతను కూడా తనలాగే నిజాన్ని నిరూపించుకోలేక బాధ పడ్డాడేమో. తను నిర్దోషిగా నిరూపించుకోలేక పోతున్నందుకు రామనాథం హృదయం అవమానంతో అసమర్థతతో కృంగి పోతోంది.

మరునాడు ఉదయం ఏడుగంటలకి యింటిదగ్గిర బయలు దేరి, బస్సుకోసం అరగంట వేచి చివరికి కష్టపడి బస్సును పట్టుకున్నాడు అతను. విపరీతమైన జనంతో కిక్కిరిసి వుండటం వల్ల రామనాథం చాలా కష్టపడి లోపలికి ఎక్కాడు. బస్సు కదిలింది. కండక్టరు టిక్కెట్లు యివ్వడం మొదలు పెట్టాడు. ఎవరు ఎంత డబ్బు యిస్తున్నారో. ఎవరు ఏ టిక్కెట్టు అడుగుతున్నారో కూడ వినలేనంత గొడవగా వుంది. రామ

నాథం రెండు రూపాయల నోటు తీసి కండక్టరుకి యిచ్చి టికెట్ అడిగాడు. దానిఖరీదు ముప్పైఎప్పైసలు. పదినిముషాలు గడిచినా కూడ అతని టికెట్ రాలేదు. రామనాథం టిక్కెట్టు యిమ్మని అడిగాడు.

"డబ్బులివ్వండి" అన్నాడు కండక్టరు.

"ఇచ్చాను కదయ్యా"

"ఎప్పుడండీ ! నాకివ్వలేదు, సరిగ్గా చూసుకోండి."

"కాదు, యిచ్చాను రెండు కాగితం, నువ్వే సరిగ్గా చూడు" రామనాథం కొంచెం గట్టిగానే అన్నాడు.

"ఏంటయ్యా ఇవ్వలేదంటుంటే — త్వరగా డబ్బులు తియ్యి, టిక్కెట్టు యిస్తా"

రామనాథం ఏం చెయ్యటానికి తోచక నిశ్చేష్టుడయి వుండిపోయాడు.

ఈ గోడవ వినడం కోసం బస్సులో కొంత గోల తగ్గింది.

"సరిగ్గా చూడవయ్యా" అన్నాడొక పాసింజరు.

"చూశాను సార్, మాకు తెలుస్తుంది. ఎవరిచ్చారో ఎంతజనం వున్నా" కండక్టరు ధీమాగా పలికాడు.

మీరిస్తుంటే ఎవరేనా చూశారా ?

రామనాథం ఆశగా నలువైపులా చూశాడు. ఎవరూ పలక లేదు ఏమో ఎవరు చూశారో నేను చూడలేదు" అన్నాడు చివరకి చేసేది లేక.

"ఒకటి రెండుసార్లు అడిగి మరీ చేతిలో పెట్టాలి డబ్బులు ! జనం ఎక్కువగా వున్నప్పుడు కష్టం" ఎవరిదో సలహా.

రామనాథం గొంతులో దుఃఖం నిండింది. చేసేది లేక మరొక రూపాయినోటు యిచ్చి టికెట్ కొన్నాడు.

"మొదట ఇచ్చిన వాడయితే మళ్ళీ ఎందుకివ్వాలి? తనిచ్చినట్లు నిరూపించుకోవాలి" ఒక కాలేజీ విద్యార్థి అనుమానాస్పదమైన విమర్శను విసిరాడు.

"ఆఁ ఏదో టోకరా వేద్దామనుకున్నాడు. తీరా చూస్తే సాగలేదు"

రామనాథం మనసూ శరీరమూ అవమానంతో కృంగిపోయాయి — సాక్ష్యం అనేది లేకపోతే నిజం అబద్ధంగా రుజువౌతుంది. తను మళ్ళీ డబ్బులివ్వడం ద్వారా దోషిగా నిరూపించుకున్నాడు రామనాథం మనస్సు నిస్పృహతో నీరసంగా అయిపోయింది. బస్సులో ప్రతివారి చూపులు సూదులై తన శరీరాన్ని గుచ్చుకుంటున్నట్లు అనిపించింది. తను దిగవలసిన స్టాప్ రాగానే ఒక్క వుదుటున క్రిందికి దిగేశాడు. రోజంతా మనసంతా ఎలాగో అయింది. నెలాఖరు సమయంలో

పోయిన రెండు రూపాయల కంటే బస్సులో పోయిన పరువుకు ఎక్కువ మథన పడ్డాడు.

o o o

ఈ సంఘటన మనసులో మెదులుతుండగా రామనాథం మెల్లిగా నడుస్తున్నాడు ఆ సాయంత్రం ఎక్కడా జనం లేరు. అప్పుడప్పుడు ఒక్కొక్క లారీ వేగంగా పోతోంది. రామనాథం యింటికి చేరాలంటే బస్సుదిగి రెండు మూడు ఫర్లాంగులు నడవాలి. అతనికి వెనకాల ఎవరో యిద్దరు కుర్రాళ్ళు కబుర్లు చెప్పుకుంటూ గట్టిగా నవ్వుకుంటున్నారు.

"ఆయాల బలే గమ్మత్తు జరిగినాదిలే -" అన్నాడు ఒకడు.

"ఏం జరిగిందేటి?" ప్రక్కవాడి ప్రశ్న.

"మద్దాన్నం పన్నెండు గంటలవుద్ది. ఎండ సుర్రున కాల్తోంది. నేనటు మా అవ్వకాడికి పోయాను. ఒక కుర్రోడు సాలా సిన్నోన్న కుతే ఏడేళ్ళుంటాయి పదిరూపాయల కాయితం పట్టుకుని పోతున్నాడు."

"ఆరినీ....అదికాస్తా కాజేసినావా?"

"ఇను, నేను సెప్పేది ఇనూ"

"నేనా కుర్రోడి దగరకు పోయి ఏంటి బాబు ఏం కావాలి? అంటూ నా జేబులోని రెండు ఏర్చెనెక్కాయలు ఉంచే పెట్టాను."

"మిఠాయి కొట్టుకి. కొనుక్కుందామని" అన్నాడు అటూ ఇటూ చూస్తూ.

"దా - బాబూ నే కొనిపెడతా" అంటూ చెయ్యి పట్టుకున్నాను. నాతో నడవటం మొదలుపెట్టాడు. డబ్బులు యియ్యమన్నాను ఇచ్చాడు. కానా దూరంపోయినా కొట్లు కనిపించలేదు. ఆ కుర్రోడిచ్చిన పదినోటు జేబులో వేసుకుని ఒక రూపాయి ఆడిచేతిలో పెట్టా, ఆణ్ని అక్కడే వదిలేద్దా మనుకున్నా. కానీ ఆడికి అక్కడనుండి ఇంటికి పోవడం కూడా తెలవదని ఆళ్ళ సందు వరకు తీసుకువచ్చా. ఆ సందు లోనే ఒక మిఠాయిబండి పోతావుంటే "బాబూ అందులో కొనుక్కో బావుంటుంది" అన్నాను ఆ కుర్రోడు పరుగు తీశాడు. నేను ఎవ్వరూ సూడకుండానే యింటికొచ్చా.

రామనాథం ఆశ్చర్యానికి అంతులేదు "ఆ రోజు మిఠాయి బండివాడు పది రూపాయలు నష్టపోయి పరువుకోసం యిచ్చాడు. ఈ రోజు తనూ అలాగే పరువుకోసం రెండుసార్లు డబ్బులిచ్చాడు. కానీ అతని పరువూ, తన పరువూ కూడా నిలవలేదు. నిరూపించ లేకపోతే నిజం అబద్ధంగా మారు తుందా ? మారదుగాని అబద్ధం అనే ముసుగులో నిజం కొన్నాళ్ళు మరుగుపడాల్సి వస్తుంది అనుకున్నాడు రామనాథం.

వెనక్కి తిరిగి ఆ కుర్రాళ్ళ కేసి చూశాడు. దూరంగా వున్నవాళ్ళు అక్కడే వున్న చిన్న టీ కొట్లోకి వెళ్ళారు.

("స్వాతి" మాసపత్రిక నుండి)